

VDGH-T 9 april 2023 Pasen. 'Hij gaat ons voor naar Galilea', Marcus 16:1-8. Ds. Pieter Post

Dit paasverhaal lijkt in mineur te eindigen, want de vrouwen waren zo geschrokken dat ze tegen niemand iets vertelden. Misschien waren ze wel dichtgeslagen om wat hun overkomen was, tegenwoordig zou je denken aan een traumatische ervaring, maar in het paasverhaal moet het niet over trauma's gaan, maar om de bevrijding daaruit. Toch zijn er nog andere versies van dit verhaal dat heel in het kort hierop aansluit en vertelt dat ze naar de kring rond Petrus waren gegaan en dat de opgestane Jezus zelf zijn leerlingen erop uit stuurde om van het oosten tot het westen de heilige en onvergankelijke boodschap van de eeuwige verlossing te verkondigen (zie de toevoeging in NBV 2021). Mooie hoopvolle woorden.

Zo mineur is het dan ook weer niet. Johannes de evangelist, schrijft een veel uitgebreider verhaal. Petrus en de leerling die Jezus had liefgehad (zonder naam en toenaam vermeld), rennen, de een sneller dan de ander alsof het een estafette was, naar het graf nadat ze de boodschap van Maria van Magdala hadden vernomen. Om te kijken of het allemaal wel waar was wat ze verkondigde. Bij Johannes geen moeder van Jakobus en ene Salomé als bij Markus.

Dat maakt dat je eerste reactie is, wat is er nou van waar, wie waren het nou precies bij. Maar het is net als met een ooggetuigenverslag bijvoorbeeld bij een brand als hier in het centrum van Heerenveen: de ene heeft het zo gezien, en de andere het zo belééfd, en dan komen er verschillende verhalen vrij. Was er in dat graf nou alleen een jongeman in een wit kleed, of waren er twee engelen als bij Johannes? Zeg het maar, maar zoals een brand de kern van een verhaal is, is het dat ook hiermee. Er is één verhaal, een uitzonderlijke gebeurtenis en daar wordt verslag van gedaan. Dat uitzonderlijke zit hem hierin dat het lege graf van zich laat horen, dat er vanuit de doodsheid een stem klinkt die zegt: 'Wees niet bang. De gekruisigde is opgewekt uit de dood, hij is niet hier, maar hij gaat jullie voor in Galilea'. En dat is een belangrijk punt. Het paasverhaal vertelt dat de dood niet tot zwijgen gedoemd is. Dat vernietigende krachten niet het laatste woord hebben. En dat we niet bang hoeven te zijn in ons machteloze, uitzichtloze en ondraaglijke bestaan.

En eigenlijk moet ik zeggen dat ik van dit hele verhaal het meest geraakt wordt door de plaats waar de opgestane Jezus naar toegaat: Galilea. Dat is dat gebied waar het meer van Galilea ligt, en de Golan Hoogvlakte waar veel om te doen is geweest met de omringende landen wegens de watervoorziening. Een gebied dat in bijbelse tijden beter bekend stond als het Galilea der heidenen, waar velen slachtoffers werden van politieke strijd tussen de Romeinen en joodse tegenbewegingen. Een vreselijk intolerante provincie, maar waar ook de rivier de Jordaan doorheen stroomt waar velen zich om een nieuw begin te maken met Gods koninkrijk, lieten onderdompelen, net als drie weken geleden. Het ongewijde wereldlijke en het gewijde en heilige komen er samen, het profane en het sacrale mooi gezegd. En zegt dit paasevangelie: knoop nou in je oren dat Jezus na zijn opstanding uit de dood met name dáár te vinden is. Dus in het vernietigende gebied van je bestaan ben je nooit zonder de hoop die doet leven.

Mijn oog bleef bij Galilea steken, omdat ik niet lang geleden een zoomgesprek volgde van twee mensen uit Nederland met twee uit Oekraïne over de betekenis van de opstanding in

oorlogstijd. Heeft het nog wel zin om het daarover te hebben, denkend aan wat er in Boetsja gebeurde. Kan je daarin nog wel geloven? Hoe blijf je hoop houden in zo'n situatie?

Het gesprek ging over hoe je je waardigheid behoudt in een crisissituatie en oorlog. Waardigheid behoud je wanneer je je niet laat kleineren of geringschatten. En zo werd de koppeling gelegd met de opstanding van Jezus als het symbool van het behoud van waardigheid. Wanneer je jezelf uitlevert aan de haat en de wraak waarmee je je waardigheid verspeelt, dan ben je een levende dode. Maar wanneer we onze waardigheid behouden, blijven we in Christus' opstanding.

Waardigheid heeft te maken met wat we onder alle omstandigheden voor de ander over hebben. 'Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden', is een indrukwekkende omschrijving van wat waardigheid is. Het komt uit de mond van de man die zijn waardigheid behield door uit de dood te zijn opgewekt, Jezus. (Johannes 15:13) Maar de Russische theologie heeft dat gemilitariseerd, door jonge mannen als kanonnenvlees op te trommelen voor de oorlog, onder de valse voorwendselen dat het toch vanzelf spreekt dat je je leven offert voor je vrienden in Oekraïne? Maar het is een schandelijk misbruik van zo'n tekst die uit z'n context gerukt wordt, want Jezus wijst hier op zichzelf vlak voor zijn gevangenneming tot zijn leerlingen als troost. Het gaat Hem niet om een patriotistisch offer te brengen voor het vaderland, maar als een antwoord op de vraag voor wie ben ik verantwoordelijk. Je geeft je leven voor iemand voor wie je je verantwoordelijk voelt. En dus ook in oorlogsomstandigheden waar geen schijn van waardigheid overblijft, tenzij je oog in oog staat met die ander in een directe persoonlijke relatie, waar jij je voor inzet. Het gesprek ging verder dat deze Oekraïners anders zijn gaan kijken naar het kruis waar Jezus aan genageld werd. Want dat kruis *is* de oorlogssituatie van nu. En je weet al daarnaar kijkend: God begint iets nieuws. Aan het slot van dat gesprek vertelde één van de twee Oekraïners over zijn zoontje dat verschrikkelijk bang was geweest. Totdat hij op de televisie zag dat er vele landen zijn die achter Oekraïne staan. En dat gaf hem het gevoel dat hij niet alleen was. Hij was niet meer zó bang. Dat niet alleen zijn, zei de vader, dat is de betekenis van de opstanding. Jezus is voor ons opgestaan zodat we nooit alleen te hoeven zijn. Dat is nieuw voor me nu ik in oorlog meemaak. Je kijkt altijd naar een verhaal vanuit je eigen context. En dat kan verschillen al naar gelang wat je moet doorstaan.

Het Galilea van toen is het Oekraïne en de hel van Congo en Myanmar van nu. Het Galilea van toen is de ontbering die wij lijden, het alleen en verlaten voelen, de gevangenschappen waar gemarteld wordt, waar de wanhoop het denken stil zet, we geen toekomst meer zien, de waardigheid kwijt zijn, mensen levende doden zijn, zombies, ziekbedden vervuld zijn van angst.

En dáár trekt de Opgestane Jezus naartoe die dit alles zelf belichaamde. Hij overwon de dood. Pasen leert ons om onder alle omstandigheden waardig te blijven. Wanneer we onze waardigheid behouden blijven we in Christus' opstanding. Wees niet bang als de vrouwen bij het graf, weet je bemoedigd, laat je bezielen en vertel het verder: Jezus is voor ons opgestaan! Het mag weer klinken: Halleluja!